



Datum: 21.08.2026

Medij: Nova S

Emisija: Probudi se

Autori: Redakcija

Teme: Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture

	Početak	Trajanje
Emisija	21.08.2026 07:00:00	180:00
Prilog	21.08.2026 07:23:00	10:55

Naslov: Gost Ana Simić

[Pogledaj video prilog](#)

10637

Radni uslovi; Ekstremne temperature; Prava radnika

Građevina, poljoprivreda, komunalne službe, dostava, magacini, fabrike, pekare, kuhinje, prodavnice. Visoke temperature ne pogađaju samo one koji rade na suncu; problem može biti i iza četiri zida, tamo gde nema adekvatne ventilacije, gde klima ne radi, ili gde se od zaposlenih očekuje da rade istim tempom bez obzira na to koliko je vruće. Šta u takvoj situaciji poslodavac mora da obezbedi, i kada radnik zaista ima pravo da odbije da radi kada su ekstremne vrućine? E, upravo o tome razgovaramo sa Anom Simić iz Centra za politiku i emancipaciju. Dobro jutro i hvala vam što ovoga jutra govorite za televiziju Nova. Evo, krenuo je ovaj novi toplotni talas, svedočimo svakoga dana: temperature stižu i do 40 stepeni na asfaltu, a to je i više tamo gde ljudi rade.

Radni dan tek počinje, sada još uvek nema toliko, ali već sada je toplo. Evo, pomenuo sam sva ova zanimanja, probleme sa kojima se ljudi suočavaju. Da li radnik može da kaže u jednom trenutku: "E, ja ovako više ne mogu, ovako ne ide, moramo nešto da promenimo i da uradimo"?

Je li postoji ta uopšte mogućnost za jednog radnika u Srbiji danas? Tehnički postoji.

Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu jasno kaže da radnik ili radnica, ukoliko mu pretila ozbiljna i neposredna opasnost po bezbednost i zdravlje, može da odbije, odnosno da napusti radno mesto i radni proces.

Bilo da vam poslodavac traži da radite na neispravnoj mašini koja može da vas povredi, ili nemate adekvatnu zaštitnu opremu, ili u ovom slučaju od vas se očekuje da obavljate težak fizički rad na temperaturi od 40 stepeni, to su sve situacije koje mogu da dovedu do ozbiljnih rizika po zdravlje, i u tom smislu je opravdano, i po zakonu, moguće napustiti proces rada. Pomenuli ste na početku "u tehničkom smislu"; pretpostavljam da to sada u praksi malo drugačije funkcioniše? Pa, u praksi mi vidimo da radnici upravo u ovim delatnostima koje ste nabrojali često rade do iznemoglosti. Kada dođe do simptoma toplotnog udara, već može da bude kasno. Ne bi trebalo da odgovornost bude na radnicima, da oni prepoznaju rizike i da oni reaguju tako što će napustiti radno mesto, nego bi poslodavac trebalo da bude odgovoran da obezbedi adekvatne uslove za rad. Šta na sve to kaže zakon? Dakle, gde je nešto što je u zakonu dobro propisano, a gde je onaj momenat kada imamo lošu tu primenu? Pa, zakon kaže upravo ovo: vi možete da napustite proces rada. Postoje neke mere za bezbednost i zdravlje na radu.

Takođe, propisane su i neke kazne za poslodavca u slučaju nepoštovanja tih propisa.

Ali imamo takođe mogućnost da radnici podnesu prijavu Inspektoratu za rad i anonimno, putem online linka ili kontakt centra. Mi imamo problem što, pod jedan, Inspektorat za rad ne radi u dovoljnim kapacitetima; mi imamo u proseku jednog inspektora na oko 10.000 zaposlenih.

Tako da, na ovim vrućinama, bi trebalo poštiti inspekcije u onim delatnostima gde je veći rizik od toplotnog udara. Sa takvim kapacitetima je to teško izvodljivo.

Da, ali svi da imaju kapacitete. Da li i tu postoji problem, dakle, da možda ne žele da se jednom delu poslodavaca pišu te kazne, imajući u vidu da oni rade u privredi, da pune budžet, da je to konkretno uvezano sa ekonomskim rastom i razvojem i nekim standardom koji postoji? Pa, verovatno se, pretpostavljam, i tu gleda kroz prste na određeni način. Apsolutno.

Mi smo prošle godine objavili istraživanje o uslovima rada u tekstilnoj industriji, gde su nam tekstilne radnice govorile o tome da se one svešću od vrućine na radnom mestu, da nije dozvoljeno da se pozove hitna pomoć i tako dalje. Što se tiče inspekcije, rekli su nam da se često u fabrikama inspekcija najavljuje, tako da poslodavac privremeno prilagodi uslove rada. Tako da inspekcija kaže da je sve bilo u redu, a onda se nastavlja po starom. Tako da to jeste veliki deo problema.

Pomenuli ste upravo i taj tekst, evo, dakle, objavljen je o pravima radnika i radnica u tekstilnoj industriji. Između ostalog, navodi se u tom tekstu da najmanje 72 miliona radnika i radnica je uključeno u proizvodnju odeće, obuće, kože i tekstila. Radi se često u velikim halama, uz mašine, bez dovoljno ventilacije, sve ono što smo mogli da čujemo i u prošlosti. Je li ovo zapravo jedan od ugroženijih sektora koji možda nije toliko pod reflektorima javnosti, imajući u vidu da, kada govorimo o ovom problemu, svakako uvek radnici koji su na otvorenom su najugroženiji, na onim velikim konstrukcijama bez zaštite. Ali o ovome se malo govori u javnosti.

Taj tekst je nastao u okviru Clean Clothes Campaign mreže, čiji smo i mi deo.

Ona se specifično bavi radnim pravima u tekstilnoj industriji. Kao što ste rekli, 72 miliona ljudi učestvuje u proizvodnji odeće i obuće za velike modne kompanije i u njihovim lancima snabdevanja.

To je s jedne strane. S druge strane, način proizvodnje u tekstilnoj industriji, kako je organizovan





Datum: 21.08.2026

Medij: Nova S

Emisija: Probudi se

Autori: Redakcija

Teme: Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture

	Početak	Trajanje
Emisija	21.08.2026 07:00:00	180:00
Prilog	21.08.2026 07:23:00	10:55

Naslov: Gost Ana Simić

[Pogledaj video prilog](#)

poslednjih 30-40 godina, je u velikoj meri doprineo klimatskoj krizi, čija posledica su ove velike vrućine, niski vodostaji, suše, požari i tako dalje. Tako da vi imate sa jedne strane jednu industriju koja je u velikoj meri odgovorna za klimatsku krizu, imate 72 miliona ljudi koji rade u toj industriji, jedan broj i u Srbiji, koji snose najveće posledice te krize zato što ne mogu da se adekvatno zaštite od posledica klimatskih promena, s jedne strane. S druge strane, rade u izuzetno teškim uslovima, imaju velike rizike po zdravlje. U tom istraživanju koje smo objavili prošle godine, koje sam pomenula, nam radnice govore da zimi rade u jaknama jer nemaju grejanje, a leti temperatura u hali bude po 40 stepeni. Termometar pokazuje 28, ali one osećaju da je temperatura nepodnošljiva, naročito u delovima gde mašine dodatno emituju toplotu, na primer kod peglanja dolazi do onesvešćivanja od vrućine. A onda nam kažu takođe da nije dozvoljeno pozvati hitnu pomoć, nego se radnice iznesu onesvešćenu koleginicu, pa se pozove taksi vozilo, pa onda radnica od kuće može da se javi lekaru ili pozove hitnu pomoć.

To je realnost na terenu. Hoću da vas pitam o toj realnosti još malo.

Evo, dakle, imamo situaciju o kojoj smo mi, dakle, govorimo već 5-6 minuta, koliko o svim problemima.

U praksi, da li se dešava da neko od zaposlenih uzme, kako se to žargonski kaže, papir i olovku, napiše prijavu, podnese ministarstvu, inspekciji ili bilo kome, i na kraju se ipak, koliko-toliko, poboljšaju ti uslovi rada? Ili ovo sve završi na razgovoru koji trenutno vodimo vi i ja?

Dakle, s jedne strane kažemo: evo, ovo su problemi, registrovali smo ih. Radnici kažu: mi imamo sve više problema. Poslodavci sležu ramenima. Država kaže: potrebno je da punimo budžet. Koji je onda realniji scenario? Neke primene, naročito u ovakvim situacijama rada na velikim vrućinama i u građevinarstvu, mogu da dovedu do toga da inspekcija privremeno zatvori radno mesto na 3 do 30 dana. Ono što jeste problem jeste što mi nemamo obavezujuće norme.

Mi stalno vidimo od nadležnih institucija neke apele, preporuke poslodavcima kako da organizuju rad na velikim vrućinama, ali nema dovoljno obavezujućih normi. Recimo, u preporuci, evo, pre malo više od mesec dana, krajem juna, je [Ministarstvo građevinarstva](#) objavilo apel, zanimljivo, upućen i poslodavcima i radnicima, da se pridržavaju mera bezbednosti na radu, kao da oni imaju jednaku odgovornost.

A zapravo, poslodavac bi trebao da obezbedi adekvatne uslove. I te preporuke dolaze kada je već toplotni talas u punom jeku, umesto da se o takvim stvarima misli i da se planira mnogo ranije.

I vidimo da na tim otvorenim gradilištima, barem u Beogradu, ono što možemo da vidimo svakodnevno, da ne manjka tih radova, iako je temperatura sigurno kod njih preko 40 stepeni.

A radnici imaju izbor samo da napuste radno mesto i da rizikuju gubitak posla, dok bi poslodavci mogli da organizuju preraspodelu radnog vremena, da se u ovim vrelinama radi kraće, pa da se kasnije, kada temperature padnu, nadoknadi, ili da se organizuje dvokratno radno vreme da bi se izbegao ovaj najtopliji deo dana. Dakle, postoje načini, ali problem je to što poslodavci nisu obavezni ništa od toga da urade, pa onda je na njihovoj dobroj volji da odluče. Takođe, te preporuke koje vlada daje, uvek u nastavku imate: "ako to proces rada dozvoljava". Dakle, na poslodavcu je da odluči da li njegovi rokovi i ciljevi dozvoljavaju da on skрати radno vreme.

Previše tih "ako" i "pak". Pretpostavljam da je situacija sa radnicima koji dolaze iz inostranstva i rade za niže nadnice nego građani u Republici Srbiji imaju i gore uslove, ili imate li te podatke?

Dakle, kakva je situacija sa njima, da li se oni nekome žale, imaju li kome da se obrate, i kako tu, da kažemo, taj dokazni materijal funkcioniše? Dakle, da li vam se neko obraćao do sada? Do sada se nama nisu obraćali strani radnici, ali ono što mi dokumentujemo u Clean Clothes Campaign mreži jeste da su migrantski radnici u posebno ranjivom položaju zbog toga što često i žive u neadekvatnom smeštaju i rade u neadekvatnim uslovima. Takođe, nisu pokriveni, često imaju nestandardne ugovore o radu i nisu pokriveni nekim merama socijalne zaštite, nemaju zdravstveno osiguranje, tako da se oni nalaze u dodatno ranjivom položaju u odnosu na ostale radnike čiji je položaj takođe težak. Moram za sam kraj da vas pitam, često razgovaramo o tome da su promenjeni uslovi vremenski, da sve više imamo ovih dana kada su temperature na tako visokom podeoku.

Da li već kasnimo sa tim da se napravi jedan sistematski, sveobuhvatnija analiza koja bi uključila i radnike i civilno društvo, i naravno državne predstavnike, da se vidi kako prebroditi to da sve imamo, dakle, da imamo ovoliko proizvodnju koja možda treba da bude i veća u nekim segmentima, ali da su ekstremni vremenski uslovi pred nama? Drugim rečima, da li je to neka vrsta utopije ili mi zaista imamo možda neke tačke oko kojih bih morali i možemo da se dogovorimo u najskorijoj budućnosti? Ja mislim da je to nužnost. Ovi toplotni talasi kojima svedočimo su naša realnost sa kojom ćemo živeti i kasnije, i to je deo problema. Dakle, i ovo betoniranje gradova je deo problema izazivanja toplote u gradovima i klimatskih promena. I imate, dakle, jedan uvezan lanac: s jedne strane eksploatacije prirode, s druge





Datum: 21.08.2026

Medij: Nova S

Emisija: Probudi se

Autori: Redakcija

Teme: Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture

	Početak	Trajanje
Emisija	21.08.2026 07:00:00	180:00
Prilog	21.08.2026 07:23:00	10:55

Naslov: Gost Ana Simić

[Pogledaj video prilog](#)

strane eksploatacije radne snage.

Moraju da postoje sistemski odgovori i sistemska rešenja i sankcionisanje za nepoštovanje propisanih normi, a ne samo da se ostavlja na dobru volju i na odlučivanje poslodavcima kakoće da se ponašaju.

Sve ono što nam nedostaje, rekao bih, u nekoj široj slici. Hvala vam najlepše što ste govorili iz našeg TEMI programa o ovoj važnoj temi. Hvala vam.

